

MEMO

Van: Annemieke Lodewijk
Onderwerp: Reactie aanbevelingen planMER
Datum: 19 juni 2023

Waarom een planMER?

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Daarna is het verplicht om een omgevingsvisie voor het grondgebied van de gemeente Doetinchem vast te stellen. Als ruimtelijke plannen negatieve invloed kunnen hebben op het milieu (en leefomgeving), is daarbij ook een m.e.r.-procedure verplicht. Het planMER brengt in beeld in hoeverre ambities van de gemeente in samenhang realiseerbaar zijn, wat de effecten van het beleid in de omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving zijn, en tot welke keuzes en aandachtspunten dit leidt.

PlanMER maakt potentie inzichtelijk

We zien de aanbevelingen uit de planMER ook na vaststelling van de omgevingsvisie als handvatten om verder te gaan met verbeteringen aan ons beleid. Het helpt ons om de potentie te duiden. En tegelijkertijd verder te werken in de geest van de Omgevingswet, meer integraal en gebiedsgericht. Daar gaan we ons op richten. Daarvoor gebruiken we de aanbevelingen als leidraad. We brengen die in verband met elkaar op basis van lopende evaluaties en integrale uitwerkingen van beleid.

PlanMER in twee fases

Wij lieten onze omgevingsvisie in twee fases beoordelen in een planMER. Dat past bij onze aanpak om te komen tot de omgevingsvisie (ontwerpend onderzoek). Met de aanbevelingen uit de eerste fase konden we onze omgevingsvisie verbeteren.

Aanbevelingen 1^e fase planMER

De reactie op de aanbevelingen uit de 1^e fase is opgenomen in de bijlage van de (definitieve) planMER. Verreweg de meeste aanbevelingen zijn verwerkt of worden opgepakt bij verdere uitwerking van de omgevingsvisie/beleidsuitgangspunten. Enkele aanbevelingen nemen we niet over. Daar wijken we gemotiveerd vanaf. Bijvoorbeeld omdat we bezig zijn met een uitwerking en daardoor nog niet kunnen reageren op de aanbeveling. Of omdat we er veel belang aan hechten om de ambitie hoog te houden in het licht van de negatieve voortgang en prognoses op landelijk niveau. En één keer omdat aanbevolen wordt een beleidskader te herzien, terwijl we daar recent aandacht voor hebben gehad en er afstemming is in de uitwerking met aanpalende beleidsvelden.

Aanbevelingen 2e fase planMER

De tweede fase is de definitieve beoordeling op de verbeterde teksten van de omgevingsvisie. Met de opvolging van de aanbevelingen uit de 1^e fase is op vier beleidsaspecten de beoordeling verbeterd. Een aantal aanbevelingen zijn verwerkt en daardoor komen te vervallen. Er zijn ook nieuwe aanbevelingen gedaan.

Hieronder een overzicht van de aanbevelingen voorzien van onze gemeentelijke reactie.

	Aanbeveling	Reactie gemeente
Regionale positie	Uit de omgevingsvisie wordt niet altijd duidelijk hoe de gemeente zich ziet in relatie tot de regio. Doetinchem heeft een regionale functie voor de Achterhoek, en ligt ook gunstig ten opzichte van Arnhem en Nijmegen. Met de verdergaande verstedelijking die de komende decennia nodig is, roept dit de vraag op welke rol de gemeente hierin voor zichzelf ziet: wil ze vooral haar positie als regionaal centrum behouden, of is een nauwere aansluiting op de Groene Metropoolregio en een schaa sprong wat betreft stedelijkheid een logische keuze?	Aanbeveling wordt opgevolgd. Het proces rondom het regioarrangement en het ruimtelijk voorstel bieden kans om deze vraag te gaan beantwoorden.
Wonen	In de Woonvisie Doetinchem 2023-2036 worden bandbreedtes van te realiseren woningen aangegeven. De totale bandbreedte ligt tussen ~4.400 en ~9.600 woningen. Hiervan stelt de gemeente dat er zo'n 6.300 gerealiseerd moeten worden in de periode tot 2036. De Woonvisie is onderdeel van de omgevingsvisie en gaat uit van bandbreedtes. We adviseren om in de omgevingsvisie aan te geven hoe deze bandbreedtes gezien moeten worden; het betreft plannen die voor een deel nog in ontwikkeling zijn en dat betekent dat woningaantallen in individuele deelgebieden hoog of laag uit kunnen vallen. In de loop der tijd zal duidelijk worden hoeveel woningen er per deelgebied gerealiseerd gaan worden.	Aanbeveling wordt opgevolgd bij uitwerking van de woonvisie, door het opstellen van de ontwikkelstrategie. Dat wordt later verwerkt in de omgevingsvisie.
	Verdichting met de aantallen woningen en woningdichtheden in de Woonvisie Doetinchem 2023-2036 leidt tot aandachtspunten met betrekking tot aspecten als bereikbaarheid, stedelijk groen, energietransitie, klimaatadaptatie en het aanbod aan maatschappelijke voorzieningen. Bij het uitwerken van de woningbouwplannen is het van belang om deze aspecten mee te nemen, door de Woonvisie af te stemmen op het Mobiliteitsplan, ambities en knelpunten op het gebied van stedelijk groen, hittestress en wateroverlast in beeld te krijgen en hier te zoeken naar slimme combinaties van ruimtegebruik zodanig dat het aandeel stedelijk groen geoptimaliseerd wordt, en door voldoende ruimte te reserveren voor maatschappelijke voorzieningen op gebied van onder meer zorg, onderwijs en spelen. Daarnaast leidt de woningbouw tot een groei in de elektriciteitsvraag, wat impact heeft op de ambitie om als Achterhoek energieneutraal te worden in 2050. Het is van belang om deze raakvlakken met de woonopgave aandacht te blijven geven in het uitwerken van plannen.	Aanbeveling wordt opgevolgd bij uitwerking van de woonvisie, door het opstellen van de ontwikkelstrategie. Dat wordt later verwerkt in de omgevingsvisie.
Stedelijk groen	Voer op basis van de gemeentelijke data over aanwezig stedelijk groen een verdiepende analyse uit vergelijkbaar met de berekeningen in dit hoofdstuk, om het beeld over knelpunten en haalbaarheid van ambities aan te scherpen.	Aanbeveling wordt opgevolgd. Gemeente voert analyses uit op dergelijke gegevens voor uitwerking van de uitgangspunten.
	Onderzoek alternatieve oplossingsrichtingen om inwoners van de hierboven genoemde deelgebieden zo goed mogelijk te voorzien in nabijgelegen stedelijk groen, bijvoorbeeld door te zoeken naar mogelijkheden in aangrenzende wijken of door in te zetten op hoogbouw, waardoor ruimte op maaiveld voor groen overblijft.	Aanbeveling wordt opgevolgd bij de uitwerking van de 3-30-300 vuistregel.

Gezonde & beweegvriendelijke omgeving	Afgaande op de scores voor de deelindicatoren van de Bewegvriendelijke Omgeving is het aandeel speelplekken in Doetinchem een knelpunt. Mogelijk wordt dit veroorzaakt doordat de gemeente geen informatie hierover aangeleverd heeft. Desondanks bevelen we aan om hier specifiek aandacht aan te besteden in het woningbouwprogramma door ruimte te reserveren voor spel en sport. Daarbij gaat het, uitgaande van de ambitie van 6.300 woningen, om in totaal 4 ha aan speelruimte volgens het Amsterdamse referentienormenmodel, of 21 speelplekken en 6 speelvelden volgens de Jantje Betonnorm. De daadwerkelijke toegewezen ruimte aan sport en spel zal in belangrijke mate bepaald worden door de uitkomsten van de lopende analyse naar sociale infrastructuur.	Aanbeveling wordt opgevolgd. Sport en spelen maken onderdeel uit van de analyse sociale infrastructuur. Vervolgens nemen we de aanbeveling mee in het beleid dat in ontwikkeling is voor sport en spelen.
	Er zijn logische combinaties te maken tussen beweeggroen en groen met andere functies als klimaatadaptatie of biodiversiteit. We bevelen aan om bij het inrichten van beweeggroen te zoeken naar deze meerwaarde, bijvoorbeeld door laaggelegen locaties te kiezen en het beweeggroen te voorzien van kruidenrijke plukken grasland of bloemenperken.	Aanbeveling wordt opgevolgd. Bij concrete initiatieven kijken we naar koppelkansen tussen beweeggroen en andere functies. Daarnaast nemen we deze aanbeveling mee in het beleid dat in ontwikkeling is voor sport en spelen.
Hittestress	Onderzoek waar huidige knelpunten liggen op het gebied van de kwantitatieve ambities uit de Klimaatadaptatiestrategie Doetinchem: minimaal 40% stedelijk groen op openbare verblijfsplekken in woongebieden en minimaal 30% schaduw op loop- en fietsroutes.	Aanbeveling wordt opgevolgd in het kader van de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie.
	Het tegengaan van hittestress is nauw verwant aan de realisatie van stedelijk groen. We verwijzen voor dit beleidsveld dan ook naar de adviezen bij stedelijke groen.	Aanbeveling wordt opgevolgd met als toevoeging dat hitte ook effect heeft op gebouwen en gezondheid. Gemeente werkt volgens die uitgangspunten.
Bereikbaarheid & mobiliteit	Uit de Foto van de Leefomgeving blijkt dat er in 2016 geen doorstromingsproblemen op het wegennet waren, en dat die toentertijd ook niet voorzien waren voor de situatie in 2030. De ambitie voor de forse woningbouw die sinds 2016 is ontwikkeld, kan echter mogelijk wel leiden tot doorstromingsproblemen, en de omgevingsvisie geeft hier op dit moment nog geen inzicht in. Er is een dus duidelijk dwarsverband tussen het nog op te stellen Mobiliteitsplan en de Woonvisie Doetinchem 2023-2036. Onderzoek de effecten van de woningbouwopgave op verkeersstromen om een beeld te vormen van de mate waarin de wegenstructuur overbelast kan raken. De wegen in het centrum en de westelijke randwegen zullen naar verwachting de locaties zijn die hier het meest gevoelig voor zijn.	Aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van de mobiliteits- en parkeerplan. En later verwerkt in de omgevingsvisie.
	Indien blijkt dat bereikbaarheidsproblemen ontstaan, neem passende maatregelen in het Mobiliteitsplan en beschrijf deze in de Omgevingsvisie.	Aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van de mobiliteits- en parkeerplan. En later verwerkt in de omgevingsvisie.

	<p>Overweeg om in de inbreidingslocaties in en om de binnenstad een lagere parkeernorm te hanteren. Beschikbare ruimte is hier beperkt en is ook nodig voor andere functies (onder meer stedelijk groen) en er is een redelijk alternatief in de vorm van de trein. Aandachtspunt daarbij is dat de verbinding over het spoor richting het westen versterkt moet worden.</p>	<p>Aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van de mobiliteits- en parkeerplan. En later verwerkt in de omgevingsvisie.</p>
Vervoerswijzekeuze & verkeersveiligheid	<p>In de Mobiliteitsvisie Doetinchem 2016-2026 spreekt de gemeente duidelijke ambitie uit wat betreft de shift in vervoerswijzekeuze van auto naar fiets, bus en trein. We verwachten dat het beleid dat deze ambities moet gaan verwezenlijken verder uitgewerkt gaat worden in het nieuwe Mobiliteitsplan. Neem de belangrijkste beleidsmaatregelen vanuit dit beleidsstuk over in de Omgevingsvisie.</p>	<p>Aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van de mobiliteits- en parkeerplan. En later verwerkt in de omgevingsvisie.</p>
	<p>Betrek daarbij ook nauw de Woonvisie Doetinchem 2023-2036; net als voor autobereikbaarheid zijn er veel dwarsverbanden tussen de bouw van ruim 6.000 woningen en het te ontwikkelen beleid op het gebied van wandelen, fietsen en openbaar vervoer.</p>	<p>Aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van de mobiliteits- en parkeerplan. En later verwerkt in de omgevingsvisie.</p>
	<p>Geef in de omgevingsvisie aan hoe de gemeente wil gaan sturen op het aantrekkelijker maken van bus en trein. De gemeente kan hierin namelijk niet zelfstandig handelen en is voor een deel afhankelijk van vervoersmaatschappijen.</p>	<p>Aanbeveling wordt opgevolgd bij het opstellen van de mobiliteits- en parkeerplan. En later verwerkt in de omgevingsvisie.</p>
	<p>Benoem in de omgevingsvisie of in het nog in ontwikkeling zijnde Mobiliteitsplan wat de positie van de gemeente is ten aanzien van de mogelijke aanleg van de Noordtak op het gemeentelijk grondgebied.</p>	<p>Aanbeveling wordt opgevolgd door in het Mobiliteitsplan, dat nu wordt ontwikkeld, terug te komen op het openbaar vervoer inclusief trein en de Noordtak.</p>
Duurzame elektriciteit	<p>De analyses in dit hoofdstuk laten zien dat de maximale potentie aan duurzaam op te wekken elektriciteit rond 1.100 TJ per jaar ligt. Hiermee komt de ambitie om energieneutraal te worden op het gebied van elektriciteit in zicht. Deze potentie is naar alle waarschijnlijkheid echter niet realistisch omdat hiervoor alle woningen en bedrijven van daken voorzien moeten worden, de maximale ruimte op agrarische gronden benut moet worden voor zonnevelden, en er langs de Oude IJssel ongeveer zes windturbines gebouwd moeten worden. Waarschijnlijk valt het totaal aan duurzaam op te wekken elektriciteit substantieel lager uit, ook gezien de afhankelijkheid van de problemen op het gebied van netcongestie. Afhankelijk van deze factoren ligt de bandbreedte van het aandeel van de elektriciteitsvraag die duurzaam binnen de gemeentegrenzen opgewekt kan worden tussen 25% en 100%. Het is dus aannemelijk dat een deel van de Doetinchemse energievraag elders in de Achterhoek zal moeten landen. We bevelen aan om deze analyse aan te scherpen op basis van gemeentelijke expertise en informatie om een realistisch beeld van de potentiële bijdrage van Doetinchem aan de Achterhoekse ambitie te kunnen geven.</p>	<p>Gemeente maakt onderdeel uit van de ambitie voor de Achterhoek. In dat regionale verband stemt zij af wie, waar, hoeveel duurzame energie grootschalig gaat opwekken. Dit moet nog worden uitgewerkt.</p>

Duurzame warmte	De strategie om de gebouwde omgeving van het gas te halen die de gemeente in de Transitievisie Warmte beschrijft, wordt al overgenomen in de Omgevingsvisieteksten. In de omgevingsvisie staat beschreven dat nieuwbouw vanwege wettelijke regels bijna energieneutraal moet worden opgeleverd. Daarmee is nog niet duidelijk op welke duurzame warmtebronnen nieuwbouwwoningen zullen worden aangesloten. Met de bouw van zo'n 6.300 nieuwbouwwoningen is dit een actueel thema. We adviseren om, als hier wel al duidelijkheid over bestaat, dit aan te geven in de Omgevingsvisie.	Aanbeveling wordt onderschreven. Het is op dit moment nog niet duidelijk op welke duurzame warmtebronnen nieuwbouwwoningen worden aangesloten. Dat wordt per project bekeken.
Economie	Doetinchem wil groeien van ~58.500 naar 70.000 inwoners, en gezien de regionale centrumfunctie van de gemeente lijkt het een logische keuze om de werkgelegenheid gelijke tred te laten houden met het aantal (werkzame) inwoners. Uit de omgevingsvisie blijkt echter niet eenduidig of de gemeente dit nastreeft. In de uitgangspunten voor Economie staat de volgende tekst: "We gaan uit van de ambitie om te groeien naar 70.000 inwoners met bijbehorende prognoses voor de arbeidsmarkt". We bevelen aan om te verduidelijken wat de gemeente precies bedoelt met deze stelling.	Aanbeveling wordt opgevolgd.
	Een grove benadering van de ruimte die nodig is voor het toevoegen van 4.600 banen laat zien dat het gaat om tussen 13 en 26 hectare aan werklocaties. Specificeer in de omgevingsvisie op welk type werkgelegenheid de gemeente zich wil richten wat betreft het scheppen van nieuwe banen en onderzoek of hier voldoende ruimte voor is. Kansen en beperkingen voor inbreiding op bedrijventerreinen zouden onderdeel gemaakt moeten worden van de evaluatie en eventuele aanpassing van het beleidskader Bedrijventerreinen in Verandering (BIVA).	Aanbeveling wordt opgevolgd.
	Een groei van bedrijvigheid in de gemeente leidt tot een stijgende vraag naar elektriciteit. Om te voorkomen dat nieuwe bedrijven volledig gebruik maken van het regionale elektriciteitsnet, zou erop ingezet moeten worden om bedrijventerreinen zoveel mogelijk zelfvoorzienend te maken door de aanleg van energiehubs en smart grids.	Aanbeveling wordt opgevolgd.
Centrum-functie	Onderzoek welke dwarsverbanden er bestaan tussen de activiteiten en functies in de binnenstad en de bedrijventerreinen, en tot welke keuzes voor de gemeente dit leidt.	Aanbeveling wordt opgevolgd.
Circulaire economie	De gemeente werkt vanaf het derde kwartaal van 2023 aan een Nota Circulariteit. Hierin wordt aan de hand van drie waardeketens beleid opgesteld om de circulaire economie te bevorderen. Als eerste stap wordt een inventarisatie naar onderwerpen en waardeketens uitgevoerd. Bedrijvigheid en industrie als waardeketen lijkt op basis van de teksten voor de omgevingsvisie te ontbreken in de Nota Circulariteit. Wij bevelen aan om in de inventarisatie te onderzoeken of dit onderwerp als waardeketen toegevoegd kan worden, ook gezien de ambitie om in te zetten op het aantrekken van duurzame en innovatieve bedrijvigheid.	Aanbeveling wordt opgevolgd.

Onderwijs	Bij het uitwerken van de woningbouwplannen is het van belang om ruimte voor onderwijs goed mee te nemen. Er moet voldoende ruimte worden gereserveerd voor maatschappelijke voorzieningen op gebied van basis en voortgezet onderwijs en daarmee samenhangende functie zoals piekopvang.	Aanbeveling wordt opgevolgd door een analyse naar ruimte voor maatschappelijke voorzieningen en het herijken van Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP).
	Doetinchem heeft regionaal een functie als opleidingscentrum voor MBO- en HBO-studenten. In de omgevingsvisie staan geen concrete ambities of beleidsvoornemens die zich op deze functie richten. Wij adviseren om na te gaan of dit klopt en om eventueel aanvullingen op dit gebied op te nemen in de Omgevingsvisie.	Aanbeveling wordt opgevolgd. Gemeente werkt momenteel aan een Educatieve Agenda.
Duurzame landbouw	We bevelen ook aan om op het moment dat er meer duidelijkheid is over de landelijke beleidslijn die gevolgd gaat worden binnen de agrarische sector te onderzoeken wat dit betekent voor de situatie in Doetinchem. Bij een toekomstige herijking van de omgevingsvisie zouden de uitkomsten van dit onderzoek en de positie van de gemeente beschreven moeten worden om agrariërs en andere betrokkenen houvast te geven.	Aanbeveling wordt opgevolgd. In de omgevingsvisie staat dat we de keuzes afwachten en die dan uitwerken.
	Er zijn vraagstukken op de middellange termijn op het gebied van oudere agrariërs die geen opvolger hebben en mogelijk stoppen met hun bedrijf, de omgang met piekbelasters, en gebruik van agrarische gronden voor andere doeleinden dan landbouw, zoals zorgboerderijen en campings. Deze onderwerpen worden niet genoemd in de Omgevingsvisie. Al deze onderwerpen zijn wel van belang voor de ontwikkeling van het landelijk gebied en we bevelen aan om een visie hierop op te nemen in de Omgevingsvisie.	Aanbeveling wordt opgevolgd. Er is staand beleid over transformaties van (voormalige) agrarische erven. Dat staat genoemd in de omgevingsvisie.
Landenschap & ruimtelijke kwaliteit	Stel een inventarisatie op van landschappelijke waarden in de gemeente die behouden en versterkt kunnen worden. Neem daarbij ook ruimtelijke ontwikkelingen mee die een bedreiging voor het behoud van deze waarden kunnen vormen en zet deze ontwikkelingen in een risicobeoordeling af tegen de landschapswaarden.	Aanbeveling wordt onderschreven. Gemeente werkt dit uit in combinatie met de biodiversiteitsscan. Verdere beleidsinvulling moet nog besproken worden.
	Overweeg om aan de hand van de uitkomsten van deze inventarisatie en risicobeoordeling een gebiedsgericht afwegingskader op te stellen waarmee de gemeente beter landschap ontziend kan sturen op ontwikkelingen in het landelijk gebied.	Aanbeveling wordt onderschreven. Gemeente werkt dit uit in combinatie met de biodiversiteitsscan. Verdere beleidsinvulling moet nog besproken worden.
Natuur & biodiversiteit	De gemeente stelt dat ze de achteruitgang van de natuur door negatieve effecten van droogte, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen en uitstoot van industrie en verkeer wil stoppen. Hier staan op de Aanpak Droogte Achterhoek na echter vrijwel geen concrete maatregelen tegenover, terwijl de landbouw, industrie en mobiliteit zich ingrijpend zullen moeten aanpassen om deze ambitie te kunnen realiseren. We bevelen aan om concretere maatregelen hiervoor op te nemen in de Omgevingsvisie.	Aanbeveling wordt opgevolgd bij het uitwerken van een biodiversiteitsplan. Daarnaast wordt de intrinsieke waarde van natuur beschermd, omdat de Wet natuurbescherming via de Aanvullingswet Natuur beleidsneutraal wordt overgenomen Omgevingswet. Omdat de provincie en het Rijk daarvoor bevoegd gezag blijven, wordt hier in onze omgevingsvisie niets over opgenomen.

	Werk de Basiskwaliteit Natuur uit door middel van een nulmeting, meetbare doelen, en een afwegingskader aan de hand waarvan nieuwe ontwikkelingen getoetst kunnen worden. Hiervoor kan de gemeente zich laten inspireren door de handreiking van de Vogelbescherming. Betrek hierbij ook de inventarisatie van landschappelijke waarden die opgesteld wordt.	Aanbeveling wordt opgevolgd in de uitwerking van de Basiskwaliteit Natuur.
	Benadruk in de Omgevingsvisie het bestaan van de beschermingszone rondom de Zumpe en geef aan tot welke randvoorwaarden voor ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van dit natuurgebied dit leidt.	Deze waarde ligt vast in de omgevingsverordening van de provincie en krijgt daardoor geen plek in de omgevingsvisie.
Waterkwaliteit	Wij bevelen aan om in de omgevingsvisie aan te geven welke doelen de gemeente stelt aan de waterkwaliteit, en om te beschrijven hoe de gemeente met het waterschap en ook met aanpalende stakeholders als agrariërs en natuurbeheerders samenwerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater.	Het initiatief hiervoor ligt bij het waterschap (behalen KRW-doelen in 2027). Gemeente is bij klimaatadaptatie vooral bezig met waterkwantiteit. De bodem- en grondwaterkwaliteit heeft voortdurend onze aandacht.
Bodem & ondergrond	In regionaal verband wordt een beleidskader Bodemenergie opgesteld. Dit kader zal bijdragen aan het verkrijgen van meer regie op de ondergrond door overheden. Aanvullend op het beleidskader zou de gemeente een Ondergrond Omgevingscan uit kunnen voeren. Dit is een analyse van de kwaliteiten en waarden van de ondergrond waarvoor knelpunten bestaan of gaan ontstaan. Deze scan zou kunnen worden gebruikt voor het opzetten van een afwegingskader voor de inpassing van maatschappelijke functies in de ondergrond.	Het adviesrapport dat opgesteld wordt, geeft inzicht in potentie en aandachtspunten betreft het gebruik van bodemenergie. Daaruit blijkt of en waar beleidsmatige sturing nodig is om regie te houden op de inrichting van onze ondergrond met energiesystemen. Aanvullende Ondergrond Omgevingscan heeft nu geen prioriteit. Gemeente werkt integraal aan maatschappelijke opgaven, inclusief bodem en ondergrond.
Droogte	Verwijs in de omgevingsvisie naar de Klimaatadaptatiestrategie Doetinchem en vat hieruit de belangrijkste ambities en beleidsmaatregelen samen. Doe hetzelfde voor het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie.	Aanbeveling wordt opgevolgd.
Vrijetijdseconomie	Het is op basis van de omgevingsvisie niet op te maken of de gemeente ambities heeft op het gebied van verblijfstoerisme. We bevelen aan om in de omgevingsvisie aan te geven of de gemeente streeft naar het versterken van deze sector. Maak hierbij gebruik van de Koersnotitie Vrijetijdseconomie en beschrijf hierin ook de beleidsmaatregelen die de gemeente voorziet.	Aanbeveling wordt opgevolgd.
	Ga na in hoeverre de beleidsmaatregelen in de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030 invloed hebben op de gemeente en beschrijf de relevante ambities en beleidsmaatregelen op een passend niveau in de Omgevingsvisie.	Aanbeveling wordt opgevolgd.

archeologie	Cultuur, erfgoed &	De ambities en voorgenomen ontwikkelingen in de Koersnotitie Vrijetijdseconomie (thema Centrumfunctie) hebben wat cultureel aanbod betreft dwarsverbanden met de ontwikkelingen in de binnenstad. Wij bevelen dus aan om deze twee beleidslijnen op elkaar af te stemmen.	Deze aanbeveling nemen we mee in het op te stellen cultuurbeleid en in de Opgave Toekomstbestendige binnenstad.
voorzieningen	Toegankelijkheid &	Voor het model dat ontwikkeld wordt voor de ruimtevraag naar maatschappelijke voorzieningen kan de gemeente gebruik maken van vergelijkbare modellen en instrumenten, zoals de Amsterdamse referentienorm en de Utrechtse barcode.	Gemeente is bezig met een analyse naar ruimte voor maatschappelijke voorzieningen.
		Breng de ruimtevraag naar maatschappelijke voorzieningen in beeld voor de deelgebieden in de Woonvisie waar grotere aantallen woningen gebouwd gaan worden, en neem deze ruimtevraag mee in het ontwerp van de woongebieden.	Gemeente is bezig met een analyse naar ruimte voor maatschappelijke voorzieningen.
Wateroverlast	Wateroverlast	Benoem in de omgevingsvisie de aanpak van de meest urgente knelpunten aan de hand van de top-15 locaties voor wateroverlast.	Aanbeveling is opgevolgd.
		Omgang met wateroverlast is nauw verwant aan de realisatie van stedelijk groen. We verwijzen voor dit beleidsveld dan ook naar de adviezen bij stedelijk groen.	Aanbeveling wordt onderschreven. Gemeente werkt op integrale wijze aan maatschappelijke opgaven.
	Geur	Voor geur worden geen omgevingswaarden vanuit het Besluit kwaliteit leefomgeving aangegeven. De gemeente heeft dus qua normstelling behoorlijk veel bewegingsruimte. De gemeente werkt nog aan een inventarisatie van milieurisico's en stelt vooralsnog geen ambitie op het gebied van geur. We adviseren om nadat deze inventarisatie opgesteld is, als uitwerking van de omgevingsvisie de volgende stappen te doorlopen. <ul style="list-style-type: none"> - Geef de instructieregels weer in een milieumengpaneel zoals weergegeven in Fout! Verwijzingsbron niet gevonden., waarbij ook de maximale grenswaarde aangegeven wordt. - Stel een afwegingskader op om te bepalen of de gemeente voor bepaalde milieuaspecten af wil wijken van de standaardwaarden. Dit afwegingskader kan onderscheidend zijn voor de deelgebieden die binnen de gemeente onderscheiden worden. Vul het milieumengpaneel per deelgebied in en onderbouw de keuzes in de Omgevingsvisie.	Gemeente heeft nu geen ambitie voor geur, zoals in de aanbeveling staat. Als we hiermee aan de slag gaan, nemen we voorgestelde stappenplan mee in onze aanpak.
	Luchtkwaliteit	Onderzoek of de gemeente voor bepaalde gebieden strengere luchtkwaliteitsnormen dan de door het Rijk opgelegd Rijksomgevingswaarden op willen leggen. De gemeente werkt nog aan een inventarisatie van milieurisico's en stelt vooralsnog geen ambitie op het gebied van luchtkwaliteit. We adviseren om nadat deze inventarisatie opgesteld is, als uitwerking van de omgevingsvisie de onderstaande stappen te doorlopen. <ul style="list-style-type: none"> - Geef de instructieregels voor luchtkwaliteit weer in een milieumengpaneel zoals weergegeven in Fout! 	Gemeente heeft nu geen ambitie voor luchtkwaliteit, zoals in de aanbeveling staat. Als we hiermee aan de slag gaan, nemen we voorgestelde stappenplan mee in onze aanpak.

	<p>Verwijzingsbron niet gevonden., waarbij ook de maximale grenswaarde aangegeven wordt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stel een afwegingskader op om te bepalen of de gemeente voor bepaalde milieuaspecten af wil wijken van de standaardwaarden. Dit afwegingskader kan onderscheidend zijn voor de deelgebieden die binnen de gemeente onderscheiden worden. <p>Vul het milieumengpaneel per deelgebied in en onderbouw de keuzes in de Omgevingsvisie.</p>	
	De gemeente heeft het Schone Lucht Akkoord nog niet ondertekend. We adviseren om, indien dit wel gedaan wordt, dit te beschrijven in de omgevingsvisie en om na te gaan of dit aanvullende beleidsmaatregelen vereist.	Aanbeveling wordt onderschreven. Nieuwe beleidskaders nemen we mee in de omgevingsvisie.
Geluid	De gemeente heeft onder de Omgevingswet de bevoegdheid om af te wijken van de door het Rijk opgelegde omgevingswaarden (geluidproductieplafonds). Binnen de omgevingsvisie kan de gemeente aangeven voor welke gebieden ze aangepaste geluidnormen toe wil passen en wat de onderbouwing en de consequenties hiervan zijn. We adviseren om de uitkomsten van het onderzoek dat hiernaar in 2023 uitgevoerd gaat worden op hoofdlijnen in de omgevingsvisie te beschrijven.	Gebiedsgericht geluidbeleid is iets voor de volgende versie van de omgevingsvisie.
	De gemeente heeft ambities om in de centrumwijken van Doetinchem en in de spoorzone van Wehl te gaan inbreiden. We adviseren om te onderzoeken in welke mate geluidhinder toe kan nemen in deze en andere gebieden waar woningbouw plaatsvindt, en of mitigerende maatregelen (geluidwallen en/of -schermen, geluidluwe gevels) nodig zijn.	Aanbeveling wordt opgevolgd, met als kanttekening dat dit op meer woningbouwlocaties plaatsvindt.
Externe veiligheid	Onderzoek of mitigerende maatregelen binnen de aandachtsgebieden voor explosies rondom opslaglocaties van brandstoffen nodig zijn om nabijgelegen woningen beter te beschermen tegen incidenten, en of er de mogelijkheid is om maatregelen te treffen.	Aanbeveling wordt opgevolgd, met als kanttekening dat maatregelen niet overal mogelijk zullen zijn.